

YTTRANDE

2020-01-14

Prioriteringscentrum
Linköpings universitet

Slutbetänkande: Digifysiskt vårdval. Tillgänglig primärvård baserad på behov och kontinuitet SOU 2019: 42

Prioriteringscentrum delar utredningens analys av nuläget i primärvården. Vi tycker att ett den på ett utmärkt sätt lyfter fram både problem och orsaker.

Prioriteringscentrum ställer sig också positivt till de förslag som framläggs med ett undantag där vi menar att det behövs ett förtydligande: Utredningen föreslår att vårdgarantin i primärvården för listade patienter på sikt bör skärpas ytterligare. Vårdgarantin i sin nuvarande form har i stor utsträckning medfört att man "skapar tillgänglighet" för "akuta" patienter, oftast med lindriga och självläkande åkommor som lättare infektioner och hudutslag. Patienter med kronisk sjukdom (inklusive multisjuklighet) och patienter med behov av förebyggande insatser får vänta. Dessa kontakter kanske inte vårdcentralen alls, och kommer då inte med i vårdgarantin. Om vårdgarantin ska skärpas behöver man se över var behoven finns och skapa en tillgänglighet utifrån prioriteringsprinciperna.

Prioriteringscentrum ställer sig också positivt till förslaget om en utredning av en parlamentarisk kommitté och en öppen och bred debatt om grunderna för prioriteringar i hälso- och sjukvården inklusive att utreda behovet av att ta ett ökat samhällsansvar i konsumtion av vård, bl.a. med hänsyn till balansen mellan efterfrågan och behov. Vi anser dock att nuvarande prioriteringsprinciper i grunden fungerar väl och en sådan kommitté bör därför fokusera på att förtydliga dessa principer där de skapar tolkningsproblem. Några problem som vi ser att behöver lyftas fram är att prioriteringar enligt principerna verkligen genomförs och ersättningssystem och organisation anpassas till dessa. Man behöver också fundera över hur vård av patienter med mindre nuvarande vårdbehov, men som syftar till att förhindra insjuknande eller försämring (primär- och sekundärpreventiva insatser) kan prioriteras i förhållande till dem med större nuvarande vårdbehov för att på sikt skapa en

ekonomiskt hållbar vård och bidra till ökad hälsa. Likaså ser vi vikten av att förtydliga hur bedömningen av svårighetsgraden hos ett tillstånd kan göras för att skapa underlag för skarpare horisontella prioriteringar, inte minst inom den nära vården.

Med vänliga hälsningar

Lars Sandman

Professor och föreståndare för Prioriteringscentrum, Linköpings universitet

Eva Arvidsson

MD, allmänläkare, extern rådgivare, Prioriteringscentrum, Linköpings universitet